

KO VES DEMOKRATIČNI SVET PROTESTIRA

Ameriška misija v Grčiji izreka svoje zadovoljstvo nad pokolji

Vedno odločnejša borba grškega ljudstva ob strani demokratične vojske, ki žanje vedno nove uspehe

ATENE, 8. — Medtem ko naša po vsem svetu zgražanje obsojanje zaradi množičnih umrtitev v Grčiji in ko vse demokratične organizacije pošiljajo številne proteste proti zločinom, poroča agencija TASS o sporočilu lista «Vima», da je minister za javno varnost Rendis prejel pismo ameriške misije v Grčiji, s katerim ta izraža največje zadovoljstvo zaradi zadnjih množičnih umrtitev in zaradi dejstva, da se ob tej priliki minister Rendis ni dal ustrašovati od zunanjega pritiska. List poudarja razen tega, da je po umrtitvi članov od pomniškega gibanja ameriška vlada jasno razumela, da priznava pravico grške vlade, da brani samo sebe proti ko-

munizmu z vsemi sredstvi, ki jih smatra za uspešne. Večina norveških listov odločno protestira proti umrtitvam grških partizanov. Pod pritiskom javnosti je laburistična stranka odobrila protestno resolucijo. Okrog 15 norveških vplivnih osebnosti s podpisano listino in znanostjo je podpisalo protest, s katerim poziva ljudstvo in vlado, naj obsojijo te zločine. Protest poziva glavnega tajnika OZN Trygve Lie, naj predloži zadevo pred OZN. Danski zunanji minister je dal navodila poslaniku v Atenah, naj atenski vladi sporoči mučen vtis, ki so na Danskem povzročile te množične umrtitve. Tudi Mednarodna zveza demokratičnih žena je poslala glavnemu tajniku OZN brzojavko, s katero protestira v imenu milijonov žena vsega sveta in zahteva odločno intervencijo OZN, da prenehajo ti krvavi zločini. Krvavi pokolji, ki jih je začela

atenska vlada ob odobravanju anglo-ameriških imperialistov, se bolj utrdjujejo zavest grškega ljudstva, da je edina pravilna pot nadaljevanje borbe proti domačim in tujim krvnikom do dokončne zmage. Demokratična vojska žanje vsak dan nove uspehe. Poročilo demokratične vojske navaja, da so njeni napadi v zahodni, srednji in zapadni Makedoniji, ki so prave začetke tedna, imeli uspehe. Demokratične sile so danes vkorakale v mesto Didimotiko in zavzele vasi Asimenia, Kurtchar in Aladhor. Pri Komotini je skupina borcev razstrelila dva mostova.

Propaganda z misteriji

Graf Sforza pa ne bi bil niti grof niti Sforza, če bi ne zahteval pred nekaj dnevi (seveda ene po navadi) svojih preloženih pristojnosti. Vse to je bilo v obliki misterioznih organizacij, ki so prav gotovo v službi neke tuje države in zahtevajo vsake celotne, da gre za silovanske saboterje. Kajti kdo bi bil drugi? In tam nad Venetom in drugod letijo zadnje čase nekakšna letala, ki spuščajo ponorčake. Tisk se pripravlja, da bo v prihodnje izdal knjigo, ki bo vsebovala vse, kar se je zgodilo v zadnjih dneh. Vse to je bilo v obliki misterioznih organizacij, ki so prav gotovo v službi neke tuje države in zahtevajo vsake celotne, da gre za silovanske saboterje. Kajti kdo bi bil drugi? In tam nad Venetom in drugod letijo zadnje čase nekakšna letala, ki spuščajo ponorčake. Tisk se pripravlja, da bo v prihodnje izdal knjigo, ki bo vsebovala vse, kar se je zgodilo v zadnjih dneh.

vara za javnost, ker se bodo izvajale pod priškom tujih čet. Se živ je spomn na volitve in pletiscit za monarhijo v Soflijski Grčiji in volitve na Koreji bodo samo ponovitve tega, kar se je dogodilo v Grčiji. Konferenca predstavnikov demokratičnih strank in socialnih organizacij vse Koreje, ki je bila od 19. do 23. aprila, je pokazala, katere so prave zahteve korejskega ljudstva. Konferenca se niso udeležili samo predstavniki levčarskih organizacij, pač pa tudi delegati desničarskih strank in centristov. Konferenca je pokazala, da korejsko ljudstvo ne želi ostati suženj tujih imperialistov, naj to suženstvo zavzame kakršno koli obliko. Razni predstavniki strank severne in južne Koreje so soglasno obsodili razpis ločenih volitev, ki imajo edini namen prevarati svetovno javnost. Korejsko ljudstvo protestira pred vsem svetom proti tej kršitvi njegove svobode in njegovih pravic.

TEROR NAD SLOVENC v Gorici se nadaljuje

Goriška policija aretirala predsednika Zveze Slovenske mladine in člana izvršilnega odbora Demokratične fronte Slovencev v Italiji

GORICA, 8. — Dne 7. t. m. so organi javne varnosti iz Gorice aretirali Oskarja Višintina, predsednika Zveze slovenske mladine in člana izvršilnega odbora Demokratične fronte Slovencev v Italiji. Aretirali so ga v njegovem rojstnem kraju v slovaški meji.

z voditelji teh tolv večkrat v stik poveljnik monarhistov in polkovnik redne vojske Del Din. Nadalje so opazili, da so pri operacijah atakovalstva sodelovali tudi številni aktivni fašisti. To se je pripetilo v sedmih občinah nadške doline zadnjem incidentu na jugoslovanski meji.

Komedija social-klervkalcev v Belgiji

BRUSELJ, 8. — Na zbravanju belgijske komunistične stranke so preuili politični položaj, ki je nastal zaradi vladne krize. Strankin komitet je objavil poročilo, ki med drugim razkriva komedijo, ki sta jo uprizorili pri sedanju vladni krizi socialdemokratska in klerikalna stranka, ter svarijo delavstvo, naj si pri tej politiki vlade ne dela nobenih iluzij. Poročilo zaključuje, da ta kriza potrjuje, da je sodelovanje belgijskih socialistov s klerikalci dovelo do tega, da vodita ti dve stranki enostavno politiko kapitalističnih držav in omogočata vdajanje belgijske politike ameriško imperializmu, ki pelje v suženstvo, bedo in vojno.

Vladna kriza sicer še ni rešena, toda po poročilih so predstavniki socialdemokratske in klerikalne stranke prišli glede vprašanja, ki je povzročilo padec Spaakove vlade, do sklenitve enotnega vivenda, to je do pravnave. Vsebinska dogovora se ni bila objavljena.

S ČIM MORAJO RAČUNATI KLJUB ATOMSKI BOMBI

Bivši francoski minister za vojno letašnje je napisal v italijanski reviji «Rinascita» članek, ki ga objavljamo v prevodu:

Nekateri si predstavljajo, da je odkritje atomske bombe omogočilo bliskovito vojno, o kateri so sonaritali Hitler in njegovi generali. Toda atomska bomba je kruto uničevalno sredstvo, ki dopušča množično uničevanje ljudi in nasprotno ovira osvobodilne prizadevanja. Ameriška vojska bi morala po odmetu atomske bombe, ki bi prizadevale mnogim škodo, zasesti Evropo. Sovjetsko zvezo in tretjino Azije, da bi lahko ušle svoje vojne staru svetu. Vendar, ali je vse to mogoče?

Tolpe «Tricolor» zopet izživajo

VIDEM, 8. — ATI poroča, da prihajajo iz zahodne obmeje neke izvesti o dejavnosti nacionalističnih tolpe, ki se zbirajo pod imeni «Tricolor». V Pontabliju in Deke je zavzelo to gibanje zlasti na zadnjih volitvah nov razmah. Tolpe so objavile videnskega prenosila, da bo pri volitvah znatna porazila nacionalističnih tolpe. V splošni pripravljenosti zlasti v pokrajini okoli Podbonessa in Deke. Po zadnjih vestih je prišel

čestiti Anglijo, postavile v bran z dvajsetimi, ZDA pa z desetimi divizijami. Leta 1944 je sovjetska armada stala nad 300 najmoderneje opremljenih divizij. Če hočemo primerjati sile, ki bi se udeležile v novi vojni, je treba upoštevati odločilni faktor, to je oddaljenost in razdaljo, ki loči Ameriko od starega sveta. Da še jasneje premisimo, naj bi se morala spomniti, da se je v času, ko je nemška armada razpadla, 80% te armade borilo na zahodni fronti proti Rdeči armadi in samo 15% na ostalih frontah proti združenim ameriškim, angleškim in zaveznim silam.

Res je, da je Rdeča armada dobila ameriški vojni material, toda doprinos ZDA k sovjetskemu vojnemu odporu je bil kvečjemu 20%. Razen tega je v enem času hitlerjska vojska uničila 20% sovjetske proizvodne zmogljivosti. Ta proizvodna zmogljivost pa ni sedaj dosegla samo predvojnega, pač pa jo je še prekorakala. Ravno zaradi tega, si ameriški vojaški strokovnjaki ne delajo nikoli iluzij glede možnosti bliskovite atomske vojne, zaradi česar sledi, da tudi Francozji namajo za to nobenih pravic.

In tudi če predvidevamo, da se bodo dogodki razvijali v najbolj ugodnem pravcu za Američane, bi bila dve leti Evropa zasledena po sovjetski armadi. V tej duhi letih bi evropska proizvodna sred-

PRVI DAN ZASEDANJA NOVEGA RIMSKEGA PARLAMENTA

Naj živijo grški junaki! so vzklikali poslanci fronte

TERRACINI ZAHTEVA, DA SE GRŠKI DEMOKRATI, KI SO PRIŠLI V ITALIJO, NE IZROČJO GRŠKIM MONARHOFAŠIZMU — INCIDENT NA SEJI ODBORA SVETOVNE SINDIKALNE ZVEZE: AMERIŠKI PREDSTAVNIK CAREY BRANI ANGLO-AMERIŠKI IMPERIALIZEM

(Od našega posebnega dopisnika) RIM, 8. — Danes je pričel delovati prvi parlament italijanske republike a ceremoniji, ki pa je bila precej obdelana in plitka. Dvorano je napolnilo 561 poslanec, prav tako so bile do zadnjega kotička zasedene tribune s diplomati in novinarji. Med prvimi je prišel v diplomatsko ložo ameriški poslanec Dunn. Poslanci fronte so zavzeli prostore na levič. Med njimi je skupina 22 žen, večinoma komunistke in socialiste. Na skrajnem desnem krilu dvorane je černo sedelo pet fašističnih poslancev od MSI, ki jih vodita Perez in Almirante, bivši šef kabineta prevoznega ministra v Mussolinijevi republikanski vladi.

Sejo je otvoril najstarejši član zbornice poslanec Longoni, ki je takoj izvedel volitve za predsedništvo zbornice. S 314 glasovi je bil za predsednika zbornice izvoljen demokrat Jan Gronchi, ki je bil v prvem Mussolinijevem ministru državnim godtajnik. Od fronte je bil izvoljen za podpredsednika poslanec Targetti.

Volitve na Koreji po vzorcu grških

MOSKVA, 8. — List «Trud» piše o položaju v Južni Koreji in poudarja, da volitve, ki bodo 10. maja, ne bodo drugega nove pre-

fronte Terracini 111 glasov. Od 4 podpredsednikov bosta zastopala v senatu fronte Socciemaro in Molle. Na popoldanski seji je prišlo v senatu do prvega spopada med voljo in opozicijo, ko je zahteval Terracini od notranjega ministra naj zagotovi senat, da italijanske oblasti ne bodo izročile skupine grških demokratov, ki prihajajo v Italijo na krovu argentinske ladje «Reconquista», grškim fašističnim oblastem, in da bodo oddali v Italijo pravico zavetstva. Minister za delo Tupini je v svojem nejezanem odgovoru kolebal, toda Terracini je zahteval točno zagotovila, medtem ko se v senatu je prišlo do razprave, ki je trajala več ur. V tej razpravi je bil izvoljen za podpredsednika poslanec Targetti.

Podobna ceremonija pri otvoritvi je bila tudi v senatu, kjer sodelujejo prvi v zgodovini Italije tudi komunisti. Najstarejši poslanec Ronchi je izvolil volitve, pri katerih je bil izvoljen s 198 glasovi Bonomi za predsednika senata, medtem ko je dobil kandidat

migniti na obstoj ameriškega imperializma in na zatiranje kolonialnih narodov. Medtem ko je Carey tolkel a pestni po mizi, je zahteval od indijskega delegata Wihramshinghe, naj prekliče svoje besede ter navede dejstva. Brez velikega pomisleka je na povabilo Careya delegat Giunghing takoj navedel nekaj izredno značilnih primerov, med drugim tega, da so ameriški vojaški streljali v tem in tem mestu na Kitajskem a strojnimi na stavljajoče delavce. V pogovoru z novinarji so kolonialni delegati izjavili, da si ne bi mogli nikdar misliti, da se bo predstavnik ameriških sindikatov pri Mednarodni sindikalni zvezi postavil v obrambo ameriškega imperializma.

E. MILIC

Izzivalne preiskave v sedežih KPI v Turinu

TURIN, 8. — Na podlagi neznane ovadbe je izvedla policija današnje izzivalne preiskave v prostorih komunistične stranke pripravnice, da bo našla tamkaj več količine orožja. Podobno preiskavo je napravila tudi na drugih sedežih komunistične stranke v Turinu. Preiskava je bila seveda popolnoma brezuspešna. Turinska federacija komunistične partije je glede na to postopanje protestirala pri prefektu.

V Haagu hočejo razširiti vojni blok

Enakost Churchillovega organizma z bruseljsko konferenco in Marshallovim načrtom kaže, da gre za iste sile, ki jim njihovo delovanje narekuje strah pred ljudskimi silami

HAAG, 8. — V Haagu se je začel kongres za Evropo (zapadno) in največjosti princizanje Julijane in njenežna moda.

Castri predsednik Churchill je otvoril diskusijo z izjavo, v kateri je ločil gospodarske in vojaške vprašanja od splošne politične strukture. Gospodarsko in vojaško sodelovanje mora postopoma in vzporedno spremljati tesnejša politična enotnost, kar prinaša gotovostno izjavljeno narodne neodvisnosti.

Za neodvisno Francijo

PARIZ, 8. — V Lionu zaseda drug kongres republikanske mladine z geslom: «Za srečno bodočnost neodvisne Francije». Na kongresu sodeluje nad tisoč delegatov, prislo pa so tudi delegacija mladine iz Sovjetske zveze, Poljske, Češkoslovaške, Bolgarije, Madžarske, ZDA, Anglije, Italije, Španije, Velneim in drugih držav. Glavni cilj zveze Lerol je v svojem poročilu govoriti o uspehih, ki jih je dosegla francoska mladina po osvoboditvi Francije na socialnem točisku in poudariti, da skuša sedanj režim odstraniti te pridobitve. Končno je pozval tajnik zveze mladine, naj se združi v borbi proti režimu.

Enotna Delavska stranka na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 8. — Jutri bodo uradno objavili program nove združene stranke, ki se bo imenovala «stranka delavcev». Vodstvo nove stranke je sklicalo za 12. junij prvi strankni kongres, na katerem bosta oba glavna tajnika nove stranke Rakosi in Szakatis poročala o delu, ki je dovelo do združitve obeh delavskih strank, to je komunistične in socialistične. Na kongresu bo tudi izvoljeno novo vodstvo in izvršilni odbor stranke.

Ena glavnih točk programa stranke dela bo uvedba načela popolne svobode vzorčevosti. Nadaljnje točke programa so tudi izglasovanje nove ustave, odstranitev iz zadnjih oslankov reakcije in kapitalizma ter sestava gospodarskega petletnega plana. V zunanji politiki zahteva enotna stranka zavezništvo in sodelovanje s Sovjetsko zvezo, Jugoslavijo, Poljsko, Bolgarijo in Romunijo. Glede Češkoslovaške zahteva stranka program sporazuma o sodelovanju in prijateljstvu na podlagi rešitve madžarskega vprašanja na Slovaškem, in sicer po načelih narodnostne politike, zasnovane po Leninu in Stalinu.

Velik uspeh novega posojila v ZSSR

MOSKVA, 8. — Listi nadaljujejo z obvezni o podpisovanju novega državnega posojila. V Ruski zvezi republik je bilo podpisanih nad 12.4 milijard rubljev; s tem je bil s 52% prekoračen predvideni znesek. V Ukrajini je bil na podlagi prvih podatkov predvideni znesek prekoračen za preko 112 milijonov rubljev.

LONDON, 8. — Stalni vojaški odbor Anglije, Francije in Beneluksa je imel zadnje sredo v Londonu svoj prvo tajno sejo. Uradni krogi niso hoteli objaviti niti imen članov tega odbora. Odbor se bo sestajal večkrat v mesecu.

Česa se boji?

Med Sr. Ano in Skofijami so si niti postavili zopet dva bloka. Na enem je bila civilna policija, na drugem pa angloameriška vojska. Po čisti so poglobljali, tudi okoli avtomobilov in izdeležij vsem uveljavljenim, da morajo vsi vojski čestiti. Po čisti so poglobljali, tudi okoli avtomobilov in izdeležij vsem uveljavljenim, da morajo vsi vojski čestiti.

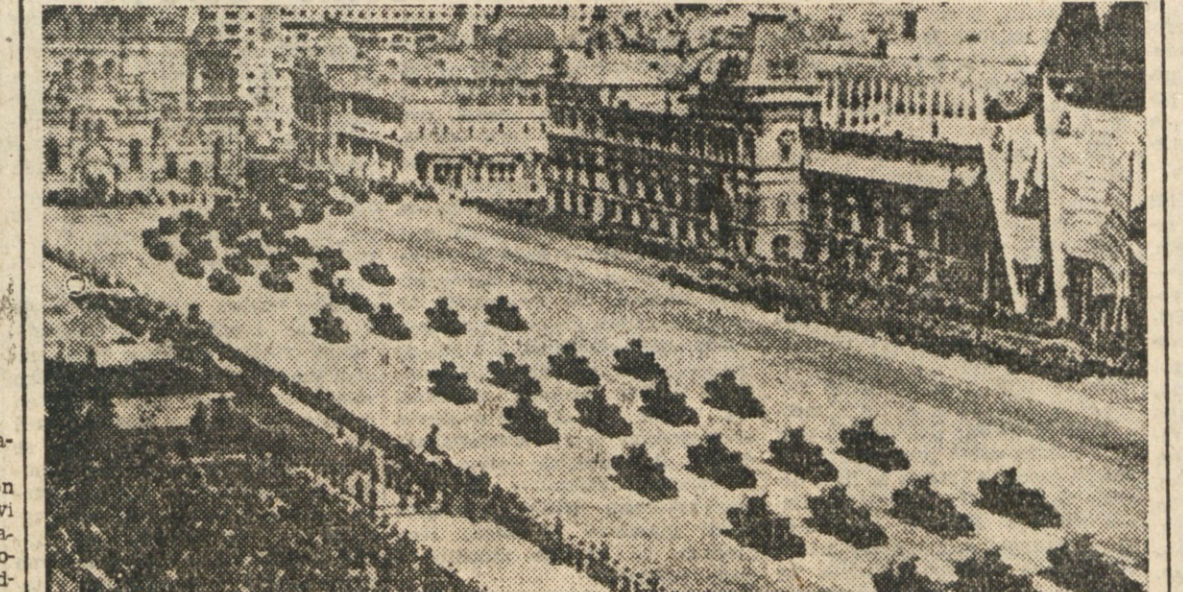
Vatikan pošilja otroke v Španijo

DUNAJ, 8. — Več sto avstrijskih otrok bodo poslani na počitnice v razne kraje Španije. To pobudo je dal špolski tajništvo na Dunaju, ki bo oskrbovalo vsa potrebna za bitvanje avstrijskih otrok v Španiji.

HAAG — Nizozemska kraljica

Vilijemina je zaradi bolezni odložila funkcije vladarice in poverila regentstvo svoji hčeri princezi Julijani, ki bo završevati 34. t. m.

Pred tremi leti na Rdečem trgu v Moskvi

MIMOHOD ENOT RDEČE ARMADE V MOSKVI PRED TREMI LETI NA DAN KO SO NJENE ENOTE VKORAKALE V BERLIN

3. MAJA 1945 JE RDEČA ARMADE PO ZMAGOVITIH BORBAH VDRLA V SREDIŠČE BERLINA. CEMUR JE PO NEKAJ DNEH SLEDILA KAPITULACIJA NEMCIJE. S TEM JE SVOBODOLJUBNO CLOVESTVO DOKONČNO PREMAGALO NACIFASIZEM.

BORBA, KI JO JE VOJEVALO SVOBODOLJUBNO CLOVESTVO VSEGA SVETA PROTI NACIFASIZMU, JE DRUŽILA VSE NARODE SVETA V SKUPNEM IDEALU: ZMAGA NAD NOSILCI TIRANJE. TA SKUPNOST, KI JE RODILA TUDI SKUPNO ZMAGO, JE BILA ZE TAKRAT VELIK OBET IN SVETILNIK CLOVESTVU ZA USTVARITEV SVETA BREZ VOJN, ZA USTVARITEV SVETA NAPREDEKA IN BLAGOSTANJA PO ZMAGI NAD FASIZMOM.

V SEDANJEM POVOJNEM ŽIVLJENJU JE TA SKUPNOST VSEH SVOBODOLJUBNIH LJUDI IN RESNICNIH DEMOKRATOV, KI JO JE RODILA KRVAVA VOJNA, VELIKI POROK, DA NE BO PRISLO VEC DO NOVIH VOJN. DO NOVIH PREVLJANJ KRVI, KAR VŠILJUJEVO NOSILCI IMPERIALIZMA Z ONSTRAN OCEANA, KI SO IZDALI STVAR SKUPNOSTI IN ZATAJILI SPREJETE OBVEZNOSTI.

V DUHU TE SKUPNOSTI DEMOKRATICE FRONTE PO VSEM SVETU ZATO NADALJUJEJO BOBO, KI SO JO BOJEVALE VCERAJ Z ISTO ODLOČNOSTJO IN Z ISTO GOTOVOSTJO ZA ZMAGO.

Legu ukazuje »športnemu«
CONI-ju
Po godbi Lege CONI pleše
»Lavoratore« je prinesel v
včerajšnji številki sledečo izjavo
pokrajinskega CONI-ja: Pokrajinski
CONI s sedežem v Trstu lahko
po potrebnih informacijah potrjuje
da nobena izmed ekip, ki se de-
lovala na prvomestnem športnem
tednu pod imenom italijanske
in tržaške reprezentance, niso
predstavljale niti ene niti druge.

Torej Coni sam ne ve pri čem da
je. Pred dnevi je izdal poročilo, s
katerim se je opravičeval, da ni
odbor pokrajinskega CONI-ja izdal
nikakršne poročila o reprezentan-
ci, ki nikogar ne predstavljajo.
Toda to ni ugodilo Legi, ki je po-
ključno odgovorila na odgovor in
jih tudi pristila, da so izdali ome-
njeno izjavo.

CONI in ostali pa niso premissili
dejstva, da so bile sindikalne re-
prezentance in ne državne. Toda,
ostane še vedno nerešeno vpraša-
nje, kdo ima pravico v Trstu po-
staviti tržaško reprezentanco, CO-
NI in Lega pa se mislita, da ima-
ta monopol in da bo ta monopol
še nadalje ostal v njihovih rokah,
kar pa ne bo držalo. CONI lahko
sedež v Trstu, kolikor jih hoče,
ne bo pa sestavljal tržaške re-
prezentance v Italijo, kolikor jih
hoče, ne bo pa sestavljal tržaške
kafli o tem bo odločevala tržaška
športna zveza in ne italijanska.
Ta tržaška zveza pa je Zveza dru-
štva za telesno vzgojo, ki je še ve-
dno dokazala, da ima za seboj veli-
ko, večino tržaških atletov, ki so
zvezi dokazali svojo zvestobo ravno
1. maja, ko so se pod okriljem za-
slo ZDTV udeležili športne para-
de na stadionu. Kar pa je pokazal
CONI, je lahko vsak na lastno oči
videl.

Skrulilci umefnosli

Napredni Slovenci spoštujeta kul-
turo in umetnost ne samo svoje-
ga, temveč tudi drugih narodov,
ker prava kultura in umetnost
sodružuje in plemeniti vse člove-
stvo.
Tudi mi tržaški Slovenci vse-
lej s veseljem podpiramo prihod
različnih italijanskih gledaliških
skupin in s svojo prisotnostjo ali
pa zasedajočimi časopisne kritike
sledimo njihovemu uspehu. Z
veseljem — ponašamo — sledi-
mo v naše polno zadovoljenje je
umetniška izvedba raznih del, ki
jih predvajajo. Po drugi strani
pa s kritiko pojasnjujemo naše
gledanje itd.

Toda na neki točki — ob od-
hodu posamezne skupine ostaja
moje veselje grenikati ust. Takrat
režni Benasutti, Dine Galii itd.
postajajo čisto negativno sred-
stvo tukajšnjih bogatih nosilcev
svojinega in kriče na desek ob-
činskega gledališča ob rjovenju
mladih pretepačev z Akvedoti
razne pesmi, katerih se je poslu-
ševali tudi fuljeim pred časom
jubilantnih vseh po njih, s čem-
er si tako sami sebi fomicijo
umetniško legitimacijo, v kolikor
so jo sploh imeli.

Toda svoje neslavne predhod-
nike je nedvomno prekosi pred-
včerajšnji Leo Micheluzzi, ki je
prišel v naše mesto iz Benetk. Ob
koncu eslavnostne predstave je
obleden v duhovnika, s etriko-
lo za vrahom (namerna simbo-
lika za današnji vrah Italijo?)
začel prepavati znano sovinitstvo
popreko političnih izjavah elar-
se pur che i canie e i subli... To
pa je bilo menda preveč celo ne-
katerim znanim sovinitvom, saj
so kljub njegovim obupnim ge-
stikulacijam, da naj pojejo, se
dosti dostojno molčali.

Gospod Micheluzzi tako odha-
ja ne posebno lepo zapisan iz na-
šega mesta. In ako bomo še kdaj
koli slišali v naše mesto upjo-
mo, da ga ne bo več prinesel!
o eumetniku Leonu Micheluzzi-
ju, domo vedeli, da gre za ti-
steje eumetnike, ki obvlada si-
ster nekaj zunanjih sredstev, ki
dajejo tak videz, toda ne razu-
me in ne čuti, kaj je umetnost
in čemu je namenjena, zaradi česar
naziva eumetnika niti adalce
ne zaslužil.

KNJIGE - GLEDALIŠČE - KONCERTI
Kultura
RAZSTAVE-FILM-KRITIKE-DROBTINE

KONCERT SENT JAKOBSKEGA ZBORA

V petek 7. t. m. je koncertiral
v Kino ob morju sentjacobski
moški zbor družstva »Cankar«.
Zapel nam je vrsto narodnih
umetnih in partizanskih pesmi.
Zbor vodi že dolga leta (še iz
časov ilegalnega delovanja) dir-
gent Vlado Svava, ki nam je na
tem koncertu pokazal uspehe
ustrejnega in smotrnega dela.

Izvedba obirnega programa je
bila prav razveseljujoča. V pogledu
tegovarstva, tempa in dinamike
je zbor pokazal pravih iluzij.
Nikjer ni bilo samovoljnega in na-
sumnjaj efekta preuranjenih di-
namičnih ali ritmičnih trikov
pri »Plovi, plovi« je bil akcent
na zadnji besedi malo prehitel).
Vse je potekalo naravno in ne-
pričakovano. Zborovodja vsa čustva
je sploh delo! Malo manj pa je
zadovoljiva kvaliteta tona in
zadovoljiva. Posebna bas je bil na
koncertu medij neudin. Pri
fortisimih bi bilo pa bolj malo
malo sil in več samozavestnega
tona. Tudi občinstvo je planis-
no ocenilo mnogo boljše nego
fortissimo. Saj je moral zbor po-
noviti prvo »Plovi, plovi« in »Bo-
lan« ni ležal. Obe mehki, lirčni
skladbi.

V srednjem delu nam je zbor
zapel nekaj težjih umetnih. Do-
kazal je, da se lahko loti in s
uspehom izvede tudi zahtevnejše
skladbe.
Med programom smo slišali tu-
di nekaj pevov solistov. Naj-
boljši je bil drugi tenorist, prvi

TRŽAŠKI DNEVNIK

Prilavljajalna konferenca za kongres delovne mladine

Delovna mladina ima pravico do strokovne izobrazbe

**Zakaj do danes še niso bile ustanovljene
trgovske, poljedelske in obrtne šole?**

Včeraj ob 10.30 je bila na sedežu
Delavske športne zveze v ul. Conti
11 prva pripravljajalna konferenca
za kongres delovne mladine, ki bo
30. maja.

Pooblaščenec delavske mladine
je konferenco otvoril tov. Pe-
tronio, ki je podal izbrpen pregled
o strokovnih šolah, iz katerega
povzemamo samo nekaj najvažnej-
ših odstavkov:

Pooblaščenec mladine na Tr-
žaškem ozemlju je za deževa v dan
bolj obupen. Odgovorne oblasti, ki
bi se morale brigati za problem de-
lovne mladine, niso do danes storile
nič, da bi ga rešile, medtem ko je
tržaška delavska, kakor tudi demo-
kratična prebivalstvo po ka-
zalo ogromen interes za našo de-
lovno mladino. Na pobudo mladins-
ke komisije Enotnih sindikatov
se je ustanovil pripravljajalni odbor
za kongres delovne mladine, na
katerem bo mladina raspravljala
in reševala svoje probleme.

Problem mladine, ki je po kon-
čani vojni ostala brez poklica in
ni vedela ne kod ne kam, je danes
prav za prav svetovni problem.
Milijoni mladine se danes naha-
jajo v takem položaju, ko ne vidi-
jo nobene rešitve za svojo bodo-
čnost. V državah, kjer ima obil-
no ljudstvo, je bil ta problem že re-
šen, kajti njeni družbi je prva skrb
mladina in njena bodočnost. Sa-
mo v državah, kjer vlada »zaspel-
na demokracija« je mladina zasti-
rana in čaka še vedno na rešitve
svojih problemov.

V takem položaju je danes trža-
ška mladina, za katero je prav ma-
lo, ali pa prav nič poskrbelo volja-
ska uprava. Za zaupno upravo naj-
brže ne obstoji problem strokovne
vzgoje in mladine, ki bi obiskoval
strokovne šole, je po mnenju te
uprave samo nekvalficiran de-
lavec.

V Trstu že šest let ne obstajajo
strokovne, trgovske, poljedelske in
obrtne šole. Obstajajo samo indu-
strijske strokovne šole, ki jih ob-
iskuje samo 60% od 1940 vpisanih.
Strokovne šole so od INAPL v
katerih pa niso zastopani vsi mila-
di delavci, ki so v manjšini v tem
konzorcijski, katerega bi morali po-
polnoma preurediti tako, da bi
lahko mladi delavci raspravljali
v njem vse svoje probleme. Pro-

Kakor v Hongkongu

Hongkong, Singapur ali Sangaj
morajo imeti prav tako velika pri-
stanišča skladišča, kakor so v Tr-
stu. Vsake svetovne luke raspolo-
ba s takimi napravami in čim
večja in bolj moderna so skladi-
šča, tem bolj je svetovni pomen
pristanišča. Toda Hongkong, Sin-
gapur ali Sangaj niso le pomorska
pristanišča, ampak tudi strateške
pomorske baze. Takina
baza naj bi postala tudi Trst in,
ker so juva skladišča važen se-
stavni del vsake luke, zato ne pre-
sejeda, če imajo v novo imenovani
upravnem odboru tržaških
javnih skladišč glavno besedo
vsega osebnosti. Polkovnik Borek
je predsednik, pri drugih vojaških
članov pa zastopajo razne stroke
(financo, železnico itd.). Predstav-
niki vsehokapitala — ladjedelni-
stevstva in industrije so na dru-
gem mestu — (Mueller, Terrell in
Wagner). Interese srednjih slojev,
delavstva in sindikalnih organiz-
acij pa ne zastopa nobeden.

Sicer pa predstavnik angleškega
in je prav posebno ameriškega
kapitala lapodirajo celo svoje
partnerje, domače kapitaliste, in se
ni čuditi, da niso srednji sloji, ki
pa šele delavci in sindikalni za-
stojniki upravi takih podjetij.
Če bi ne bilo tako, bi vendar ne
bilo v čimtis Marshallovega plana.

Z dvigom današnjega stanja zi-
vinore je prišlo k zivinoreji. Za
zoboljšanje zivinoreje so, kakor smo
navedeli, potrebna predvsem sre-
stva. Ta skrb pripada javni upravi,
ker je zasebna inicijativa preko
zadrznih ustanov, ki so se v po-
volji svojega razvoja, nezadostna.
Kmetijska strokovna zveza Enotnih
sindikatov je tudi v pogledu
zivinoreje storila potrebne korake
pri okupacijski upravi in upati je,
da bodo njeni nasveti in zahteve
upoštovane.

Doživimo današnjega stanja zi-
vinore je prišlo k zivinoreji. Za
zoboljšanje zivinoreje so, kakor smo
navedeli, potrebna predvsem sre-
stva. Ta skrb pripada javni upravi,
ker je zasebna inicijativa preko
zadrznih ustanov, ki so se v po-
volji svojega razvoja, nezadostna.
Kmetijska strokovna zveza Enotnih
sindikatov je tudi v pogledu
zivinoreje storila potrebne korake
pri okupacijski upravi in upati je,
da bodo njeni nasveti in zahteve
upoštovane.

Ob koncu nam je omenjeno, da
se je zbor pred kratkim vrnil s
uspešno gostovanjem po Ju-
goslaviji, od koder je prinesel precej
lepih daril, ki so bila razstavljena
na koncertni dvorani. Med ta-
mi darili se odlikujejo: Kovi-
ski relief plavca (sindikati iz
Noviga Sada), srebrni pisarniški
pribor (Skopje), relief državne-
ga in republiškega grba (Beo-
grad), drhlo iz Nila itd.

giam strokovnih šol mora biti prav
tako spremenjen in sicer na tak
način, da bi se palagala največja
važnost praktičnemu učenju. Dru-
ga strokovna šola je konzorcijska
tehnična šola, ki ga je ustanovila
voljaška uprava in je torej čisti izraz
aktvnosti same voljaške uprave.
Mladi delavci zahtevajo, da bi i-
meli tudi v tem organu svoje za-
stojnike, ki bi lahko zastopali nji-
hove interese. Vsi tisti mladi de-
lavci, ki zaradi enega ali drugega
»zloga« niso obiskovali teh šol, so
seveda manj sposobni, kot tisti,
ki so te šole obiskovali in zaradi
tega je pač tem mladim delavcem
omogočeno ostati specializirani
delavci. Prav posebno važno pa je
vprašanje zaposlitve. Danes je
maršakateri delavcu nemogoče
dobiti zaposlitev in zaradi tega
propada in izgublja zaupanje v
svojo bodočnost.

Mladinska komisija Enotnih sin-
dikatoev se je do danes zelo zmi-
mala za vprašanja strokovnih šol.
V svojem novem delovnem načrtu
je zato še prav posebno naglasila
važnost tega problema; zato je
dolžnost mladine, da zastopa ta no-
va delovna načrta, ki lahko postane
najboljši orodje za rešitev vseh
najvažnejših problemov. Mladina
bo morala vztrajati na tem, da se
bo vrnila strokovna izobrazba v
delovnih urah, ki bodo seveda pla-
čane.

Toda delovna mladina potrebuje
v tej borbi pomoč vseh demokra-
tičnih množic, ker bo to tako ime-
la trdno zupanje — svojo dokončno
zmago. Ta problem mora biti rešen
in zato ga moramo postaviti med
vse ostale probleme, za katere se
danes — borijo demokratske mno-
žice. Ko bodo volitve v javno upra-
vo, morajo mladi delavci zahteva-
ti, da so v tej udeleženi tudi nji-
hovi predstavniki. Nikdar ne bomo
mogli govoriti o demokraciji v ta-
ki državi, kjer vlada ne skrbi za
mladino, kjer se ne rešujejo mila-
dinski problemi.

Za izboljšanje živinoreje

Poleg raznih prečihih vprašanj v
našem kmetijstvu, kakor so pred-
vsem pravica ureditev davehnih
brem, popravila poskodovanih
liš, zoboljšanje vinogradništva, pa-
nikov, gozdov in polj, je tudi vpra-
šanje zoboljšanja zivinoreje. Vojni
ni je opustila lihi, gospodarski
pocelopi in polj, ampak je pustila
teke sledov tudi v domaci zivino-
toreji. Maršakateri kmet je imel
pred vojno vsaj eno ali dve glavni
živine v hlevu, danes pa nima nob-
ne. Tisti kmetovalci pa, ki je
uspel ohraniti svojo živino, danes
se moro pokazati, nobenega na-
predka. Zakaj? Ker je tudi v zi-
vinoreji, kakor v drugih panogah
gospodarstva, potrebna obnova.

Potrebno je zamenjati staro ži-
vino — krave, vole in konje — in
jih nadomestiti s novo, boljše vrste.
Potrebno je nadomestiti staro in
bolehno govedo s mladimi živali.
Zato pa potrebuje kmetovalec gotovino
ali pa posojilo. Nekdaj so našemu
kmetu priskrbeli na pomoč za ob-
novo njegovega gospodarstva do-
mače kmetijske zadruge, ki so mu
dajale dolgoročna posojila. Ta pa
danes niso še obnovljene, oziroma,
ker so jih ustanovili, ne raspolo-
gajo z zadostnim kapitalom. Za-
radi tega je kmetijstvo in pred-
vsem zivinoreja na Tržaškem osem-
lji zapuščena in zanemarjena.

Nas kmet je prepričan, da
sam sebi. Od njega se terjajo raz-
ni davki, naznačeni v karteljah
za vse vrste predmetov — poslop-
ja, zemljišča, premoženjski davek,
davek na vojne dohodek itd. Zlasti
je neupravičen tako imenovani
redni davek na premoženje, ki se
v nobenem primeru ne bi smel iz-
terjevati na našem ozemlju, ker
ta davek predstavlja v bistvu od-
plačilo državi tistega izrednega za-
sluška ali dohodka, ki ga za nekate-
teri poljedelci, predvsem prem-
nejši in vlepesezniki v Italiji pri-
dobijo za časa dobre konjunkturu
v vojnem času. Na Tržaškem ozem-
lju pa — kakor je znano — tega
ni bilo in tudi ni bilo mogoče, ne
je zaradi vojnih dogodkov, ampak
tudi zaradi slabe rodovitosti zem-
lje. Kljub temu terjajo plačilo te-
ga davka tudi pri nas. Zato je re-
vizija v tem pogledu nujno po-
trebna.

Toda vrnimo se k zivinoreji. Za
zoboljšanje zivinoreje so, kakor smo
navedeli, potrebna predvsem sre-
stva. Ta skrb pripada javni upravi,
ker je zasebna inicijativa preko
zadrznih ustanov, ki so se v po-
volji svojega razvoja, nezadostna.
Kmetijska strokovna zveza Enotnih
sindikatov je tudi v pogledu
zivinoreje storila potrebne korake
pri okupacijski upravi in upati je,
da bodo njeni nasveti in zahteve
upoštovane.

Doživimo današnjega stanja zi-
vinore je prišlo k zivinoreji. Za
zoboljšanje zivinoreje so, kakor smo
navedeli, potrebna predvsem sre-
stva. Ta skrb pripada javni upravi,
ker je zasebna inicijativa preko
zadrznih ustanov, ki so se v po-
volji svojega razvoja, nezadostna.
Kmetijska strokovna zveza Enotnih
sindikatov je tudi v pogledu
zivinoreje storila potrebne korake
pri okupacijski upravi in upati je,
da bodo njeni nasveti in zahteve
upoštovane.

Knjige - gledališče - koncerti

Kultura

KONCERT SENT JAKOBSKEGA ZBORA

V petek 7. t. m. je koncertiral
v Kino ob morju sentjacobski
moški zbor družstva »Cankar«.
Zapel nam je vrsto narodnih
umetnih in partizanskih pesmi.
Zbor vodi že dolga leta (še iz
časov ilegalnega delovanja) dir-
gent Vlado Svava, ki nam je na
tem koncertu pokazal uspehe
ustrejnega in smotrnega dela.

Prvi maj v Kopru

20 TISOGLAVA MNOŽICA DELOVNEGA LJUDSTVA PROSLAV-
LJA SVOJ VELIKI PRAZNIK NA TITOVEM TRGU V KOPRU,
KJER NI »GARDNERJEVIH LINIJ«, KI BI DELILE MESTO

Nekaj o istrskem gospodarstvu

Da bi očeval interese vsega pre-
bivalstva in ne samo posameznikov
je okrajni izvršni ljudski odbor
v Kopru izdal zakon, na podlagi
katerega so vsi delavci, ki stan-
ujejo na Tržaškem ozemlju pod
jugoslovansko upravo in ki so za-
pisi v anglo-ameriški in, dolžni
menjati del svoje plače ali mezde
o jutro, to se pravi, da bodo mo-
rali vsaki 15 dni menjati v ju-
goslovansko upravo, ki so se v po-
volji svojega razvoja, nezadostna.

Toda vrnimo se k zivinoreji. Za
zoboljšanje zivinoreje so, kakor smo
navedeli, potrebna predvsem sre-
stva. Ta skrb pripada javni upravi,
ker je zasebna inicijativa preko
zadrznih ustanov, ki so se v po-
volji svojega razvoja, nezadostna.
Kmetijska strokovna zveza Enotnih
sindikatov je tudi v pogledu
zivinoreje storila potrebne korake
pri okupacijski upravi in upati je,
da bodo njeni nasveti in zahteve
upoštovane.

Knjige - gledališče - koncerti

Kultura

KONCERT SENT JAKOBSKEGA ZBORA

V petek 7. t. m. je koncertiral
v Kino ob morju sentjacobski
moški zbor družstva »Cankar«.
Zapel nam je vrsto narodnih
umetnih in partizanskih pesmi.
Zbor vodi že dolga leta (še iz
časov ilegalnega delovanja) dir-
gent Vlado Svava, ki nam je na
tem koncertu pokazal uspehe
ustrejnega in smotrnega dela.

**Še vedno nerešen problem
novih mezdnih pogodb**

**Na pogajanjih na uradu za delo ni bil
dosežen noben bistveno važen sporazum**

Nobenih važnih zaključkov na
sestanku, ki je bil predvčerajšnjim
na uradu za delo v okviru pogajanj
glede predloga za kolektivno po-
godbu gradbene stroke naše indu-
strije. Pogajanja so bila kakor smo
navedeli v razgovoru s funkcionar-
jem Enotnih sindikatov, De San-
tiem, ki je na pogajanjih pred-
stavljala Zvezo ES, skoraj precej do-
gotrajna, toda niso prinesla nede-
sar bistveno novega. Dosežna je
bila sicer cela vrsta preliminarnih
sporazumov, ki pa bodo dobili svo-
jo pravo veljavo šele ob rešitvi
splošnih vprašanj.

Tako ostaja problem splošnih
kolektivnih pogodb bodisi vpra-
šanje mezdne pogodbe za delavstvo
in nameščenstvo gradbene stroke
naše industrije, ki je sedaj na
dnevnom redu, ali pa vprašanje
kolektivne pogodbe za industrijsko
delavstvo, o katerem bodo začeli
raspravljati, kakor hitro se bodo
sporoazumeli v prvem vprašanju, še
vedno odprt.

Upamo pa, da bo že na pri-
hodnjem sestanku predstavnikom
ES uspelo, da dosežejo sporazum.
Bepav je borba precej ostra, ker
delodajalcem in predstavnikom ur-
ada za delo drugje tudi Delav-
ska zbornica.

Včeraj pa je bil praznik, zato
tudi v posameznih kategorijah no-
benih novic.

**Obdnitve spominske plošče
padlim borcem v Padričah**

Zveza primorskih partiza-
nov v Padričah javlja, da bo
danes 9. t. m. ob 16 slovensko
odkritje spominske plošče
padlim borcem iz Padrič.
Vabljeni je vse ljudstvo!

Messaggero in major Bayliss

Brez dvoma je sovinitstvi »Mes-
saggero« ugnil kisel jabolko, ko
je v petek prisotnostno raspravi
proti čeli skupini njegovih prve-
stencev konstitucijskih pretepačev.
Ni kaj prijena mu ni bila nafiže
tudi izjava majorja Baylissa, ki je
javnost označil kot napadalce one
»gentleman« s ulice XX septem-
bra. Zato je »Messaggero« nekam
sramljivo napisal v včerajšnji iz-
daji, da je major Bayliss skoro
kot prvi oči odli skupini mladih
demonstrantov. Res pravi dobri
oči, posebno če pomislimo, da je
tistem sovinitstvenemu podžupu
Cocu pred letom dni prav po
1. maju prisodil v dni zavora, ker je
ta del pri sebi bomba, ki jo je
»nečest«. Sicer pa smo prepričani,
da bodo kaj malo zalegle mladolet-
nim sovinitstvom tolovajem sodbe
in ukori majorja Baylissa.

**Nov avtobusni vozni red
v Slovenskem Primorju**

Od danes naprej bo veljal spo-
daj navedeni avtobusni red:
SV. LUCIJA-BOVEC: Bovec od-
hod (5.30, 14.00) prihod Sv. Lucija
(7.15, 15.45). Sv. Lucija odhod
(11.30, 16.40). Bovec prihod (13.15,
18.35). Debelo tiskano voz: samo
ob delavskih.

GORICA-POSTOJNA: Solkan od-
hod (5.45, 12.30, 17.00). Postojna
prihod (8.15, 19.30, 15.00). Postojna
odhod (5.45, 8.20, 15.05). Debelo
tiskano ne voči ob nedeljah.

GORICA-CEPOVAN: Vrata od-
hod 5.37. Gorica prihod 6.45. Gorica
odhod 17.15. Vrata prihod 18.30.

GORICA-PLANE-KOJSKO: Petercel
odhod 5.15. Gorica prihod 6.45. Go-
rica odhod 15.10. Petercel prihod
17.50.

SEZANA-KOMEN-OPATJE SE-
LO: Opatje selo odhod 5.30. Seza-
na prihod 7.10. Sezana odhod 9.30.
Komen prihod 10.35. Komen odh.
13.15. Sezana prihod 14.15. Sezana
odhod 18.00. Opatje selo prihod
19.45.

POSTOJNA-KOPER: Postojna
odhod 7.30. Koper prihod 11.35. Ko-
per odhod 15.10. Postojna prihod
18.35.

Se dolgo nam bo v spominu po-
dia prednostno polkovnika Savo
Fonde, ki je na neki tiskovni kon-
ferenci trdil, da so Tržaniti pod
njegovim poveljstvom sami oso-
bodili Trst. V duhu teh izjav in v
iskanju neke stvarne opore pa so
sedaj gospodje okrog CLN-a vpi-
sali v svoje seznamne junake, ki so
se borili leta in leta v okviru anti-
fasiističnih gibanj, v partizanskih
ednicah VII. in IX. korpusa, v
ednicah VDV in GAP ter edin-
ci Delavske enotnosti in ob splo-
šni usaji v Trstu.

Tako so tebi naš mehi ne pro-
glasili za svoje borce vrsto padlih
junakov, ki niti zdaleč niso vedili
do poslednjega dne v »Guardia ci-
vica« v »Brigate neres« in v »De-
cime« Maa, ali kakor pripadniki
famosnih »brigad« CLN-a, temveč
so v mnogih primerih izvovali svo-
je življenje za mnogo prej.

Močavc Marij — katerega nje-
dano v seznamu »borcem« CLN-a
je bil zaradi svoje protifasiistične
borbe zadržan aretirani, nakar je
bil 1932 obsojen na pet let konfi-
nacije na Ponat ter kasneje se en-
krat v Ventenole, kjer je bil 1943
osvojen. Takoj se je vrnil v Trst
in nadaljeval svojo borbo pod za-
stavami slovenske - italijanske
bratstva, dokler ga niso skupno s
vso njegovo družino aretirali Col-
lottieri. Po stransnem mučenju so
ga potem ustrelili skupno z drugi-
mi antifasiisti 28. aprila 1945 na
Opah.

Kraljica Maria, po katerem se
s ponosom naziva kulturni krožek
antifasiisti v srednjem mestu, ki je
dolgodeloval v ilegalnih antifasi-
ističnih organizacijah in padel
kot prvi med prvimi v ulici Conti
1. maja, so prav tako proglasili za
svojega borca.

Sollotto Antonio, ki je sedeloval
v okviru Delavske enotnosti in pa-
del kot borec III. bataljona I. sek-
torja I. maja v ulici Solitro. Co-
stante Felice, ki je padel kot bo-
re iste v borbi pred Coroncom ter
De Volpi Armando, tudi prapadnik
omenjene ednice, ki je padel isti
dan v ulici Bocaria in za velji del biva-
ga raztega okroja, namreč okrajno
državno razsodišče (arbitraža), ki
tarijatorialno zajema okraje Gorica,
Idrija, Ilirska Bistrica, Postojna,
Sezana in Tolmin.

**Okrajno državno razsodišče
v Postojni**

V Postojni je pred kratkim slo-
vesno uradno za vse slovensko
sko Primorje in za velji del biva-
ga raztega okroja, namreč okrajno
državno razsodišče (arbitraža), ki
tarijatorialno zajema okraje Gorica,
Idrija, Ilirska Bistrica, Postojna,
Sezana in Tolmin.

Bombe pri Miramaru

Včeraj dopoldne okrog 10.30 je
ljudvidica civilne policije iz Bar-
kovej našla v bližini Miramaru dve
ročni bombi vrste »Ballist«. Ki sta
bili se v dobrem stanju in sta osta-
li tam verjetno le iz vojnege časa.
Pobralci min so strelivo odstranili.

KOLENDAR

Spominski dnevi
9. maj praznujemo demokratski na-
rod kot praznik zmage nad fa-
šizmom.
1946 je bila med vladama FLRJ in
Čehoslovacko republiko podp-
isana pogodba o prijateljstvu in
medsebojni pomoči.

ENOTNI SINDIKATI

Zveza mešane stroke: v poned-
lejek 10. t. m. ob 9.30 na sedežu v
ul. Imbriani 5-I. seja upravnega od-
bora tovarniških odborov in zup-
nikov.

**STROKOVNA KMETIJSKA
ZVEZA ES: Kakor smo že javi-
li, opozarjamo vse kmetovalce,
kateri so prejeli poziv za pro-
moženjski davek (avviso accer-
tamento tassa patrimonio), naj
se takoj javijo v našem uradu
ul. Imbriani 5-I.**

**Občni zbor
Slovensko-hrvatske
prosvetne zveze**

VREMSKA DOLINA KRAŠKI PARADIŽ

France
Magajna

X. POGLAVJE - TU ZVEMO, KAKO JE JOŽE OSTORICEV KUPOVAL OČALA
PO MERI IN KAKO JE MATAŽIN ROTIL HUBODO, NAJ HVALI BOGA

«Veste kaj, pravi, danes na dom uvel nič; sem se premislil. Mirno se obrne in odhaja proti vratom. Žal, ubožec jih ni mogel pravočasno dobiti. Prodajalec, ki je bil najbrž kolektivnega značaja, je sklenil čisto mlo in pograbiti Jožeta za vrat. Potnil ga je zadela od najbližjega stene in si domisljal, da bo prišel naprej kakor lepak. Morda bi se mu to tudi posrečilo, da bi imel Jože oprta na hrbtni. Ta je imel od začetka lepo elegantno obliko, pod priškom tridesetih atmosfer se je pa moral podati. Zato se je hreščal in si skušal pomagati na desno in levo. Prolazoma je postal kak kot velikan, plešni mleko. Ko je prodajalec za nametke le nekaj minut butal s Jožetovo glavo ob steno in odkrival tam nekaj ometa, je bila zabava na oboje dovolj. Prodajalec ga je skušal proti izhodu in mu pripisal naravnost v oči. Trgalo tako brc, da je Jože sletel na ulico kakor granata iz ovčj infirmerije. Za las je manjkalo, ni bilo nikčar, on je v tem času za mlet po Novi cesti proti Bazovici.

PRAZNICA NOSA SLOVENSKEGA DEKLETA IZ SOLKANA PRI GORICI

«Očala jo Ostaricev, tisti, ki se je rad vozil s naglasmom proti Trstu, je nekdo bral v listih, da človeku peša vidi, ko hitro prekorači štirideseto leto. Takrat je nekdo najbrž, da si človek prebrskal očala. Je ena stvar. Druga je pa ta, da jo Jože opazi sam. Imenitne ljudi, ki se z očali poslužujejo in vso življenje splošno. Divjaši daar in divjaši ekskluzivni se ščane, obliki nosila nocoj, kakor se spodobijo za take visoke gospode. Jože je sklenil, da si tudi on omili ta imenitni okras in si med znanja poveča ugled. Ob prvi priložnosti jo mahnje v Trst in tam seveda naravnost k optiku.

«Očala bi rada, je poljaskal, ampak biti morajo najboljši pamne in prilagati se morajo mojim očem kakor čevlji noge.

«Dobro, je dejal optik in složil na stekleno mizo veliko zbirko najkrajših jarmikov za nos.

Zdaj se po prvaki tečajna stvar. Jože poskusi vsakovratne cvikarje, poskusa take, ki so imele okvir iz železovine in take s stekleno obrobo, pa nobene se mu ni priplegle. Je res leži, a temi stekleni okviru ne vidi na daljavo čisto, na blizu pa vse nepravilno, skoz druga pa ravnoma sprotno. Ko sta izgubila že vse nade, da bi našla pravi par in se je Jože poskušal, se optiku da mišči, da ima najbrž v predlazu še ene, ki so prava lepota in ki bi se morala prilagati celo kurjem očem.

«Da vidimo, pravi Jože. Optik potegne iz lepe skatlice srebro lepe nočnice in jih lastno roko postavi Jožetu na nos.

«Ah, ti pa bodeš veličine Jože poln veselja. «Te so pravi načelniki za moje očala.

«No, vidite, reče zadovoljno optik. Jože stopi k vratom in gleda sem in tja po ulici. Hile in obzore ljudi vidi tako čisto, kakor da bi bil znova star osemnajst let. Ves srečen se vrne k mizi.

«Te bom uvel, se odloči. «Dobro, pravi optik in mu jih previdno aname, ele cena bo nekaj višja. Skrbno jih zavije v sušni papir in vtakne v skatlico.

«Kaj cenas, reče Jože oblastno in pita za nocoj, kar je optik zahteval.

Sole doma je postal Jože silno nezrečen. Pri vseh umetniški izdelavi je odličil na očalih hudo napako, pristno organsko napako — bila so brez stekla!

Iz te zgodbe domo jasno razvidi, da se tudi v Trstu najdejo sleparji, čeprav je kdo nasprotnega mišljenja. Ko bi Jože kupoval načelnice s črnimi stekli, kakšne kupuje navadno pesimisti, bi se ta prevara ne mogla pripetiti. Pesimistov pa takrat še ni bilo.

Francelj Beukov je nekdo napisal kar celo knjigo o strahovitih, tako strašnih pa, kot so bili nekdo v Vremah, ni poznal nikoli.

Vsi naši stari očalci so že imeli opravila s njimi in tisti, ki od njih še žijo, je vsekaj čas privržen podati od notarija potrdeno izjavo, da je bilo vse takore, kakor on danes pove. Najprej so bile coprnice, ki jim ni

se nikoli dale priti v nočnih urah domov, tudi če so v gostilni popili samo pet ali šest litrov vina. Po vseh potih so razšli, le prave niso mogli najti nikoli. Samo v fuhranjih urah prikolovratli domov.

Pokožni Matažin je bil v majhni hišici. Človek je sodil, da je na varnem, pa bi se motil, če bi tako sodil. Ali ne pride v neki temni noči sama spaka na poset! Res je, da so pravili potem ljudje, da je ta spaka bil Francje Jreškov, ki si je bil kupil v Trstu dve papirnati krinki na usi. ena od teh predstavljala črnega Afričana, druga pa grozovitega rumenega Mongolca. Pravili so naprej, da si je eno teh krink pritril spredaj na obraz, drugo pa zadaj. Ne vem, kaj je bilo resnice, vem pa, kaj je potem povedal stari Matažin.

Najprej je nekaj potrkalo na vrata. Matažin se predrami pri ognjišču in dvigne glavo. Zopet nekaj potrkalo. Kaj bi moglo neki to biti. Matažin se ohladi in zakliče:

«Če si človek, pridi notri; če nisi, poberi se!»

Vrata se počasi odprejo in čez prag vstopi strahota. Bil je to, povsem vama, sam pristni hud. Rumena obraz je imel in grde vseče brke. Matažin se je trkral priklonil in se takoj počutil boljše. Vstal je s trinočnika in s krpkim glasom vprašal:

«Vsi dobri duhovi hvalijo boga! Ali pa ti!»

Tako vprašanje je za vsakega poštenega pekličarja sila mučno. In ga veseli vprašanje, je rekel, da ne more napraviti niti koraka več naprej.

«Samo na senu imamo prostora, je rekel moj neno.

in se zasuje na petah kakor uravla. Zdaj sastrmi v ubogo Matažina strasen zamorski obraz, grd ko sam sloj in dol rdeč jezik mu visi iz ust. Strmi in strmi kakor tisti župančičev Trije kralji in nič ne reče in nič se ne nasmehne. Matažin zavrne in plane skoki vrata. Izgini je v vasi kakor jerebica. Dva dni ga ni bilo na izpregled. Od tedaj dalje pa do svoje smrti je vsak večer zabarikadiral vrata, da bi ne mogla notri v nočnih urah niti miš.

Moj neno je bil mizar. Nikakih mizarovskih umetnosti ni poznal, znal pa je izuriti vso dolo, ki je bilo v njegovi moči, trdno in solidno. Od tu do Hrpe in Sezone je bil poslan in stalno je bil kje zaposlen. Poleg vseh teh dolžnosti je moral narediti vsako mrtvaško krsto za vsakega, ki je v Vremah dolni udaril s podkovami. V mrtveštvih dneh nezaspešeni se je zabaval s tem, da je izdeloval krste vseh velikosti in jih hranil v rezervi na seniku. Na tak način ni bil nikoli primoran opustiti nujnega dela, da naredi v primeru kakor smrti krsto. Ta je bila že pripravljena in le pobavati jo je bilo treba in pribiti nanjo okraske in pozlačena papirja.

Prireda nekdo siromahne človek v najo hišo in pravi, da bi ga prenočili. Tako truden je, je rekel, da ne more napraviti niti koraka več naprej.

«Samo na senu imamo prostora, je rekel moj neno.

D rugo jutro me je zbudi Bernd ob 6. Spal sem tako trdno, da nisem mogel takoj odpreti oči. Soba je bila polna duševnega smrada po žvepi in omenjenem prahu. Ventilatorji niso več delovali. Nad nami je nastal pravcati pekel. Na ozemlju pisarne je eksplodirala granata za granato. Vse zaklonišče se je treslo kakor med potresom. Čez petnajst minut je začel ogenj požemati in sodeč po bobnenju se je pomaknil proti potšamskemu trgu. Obliči sem se, ko me je pri svoj pisalni mizi sedel Bernd pogledal in rekel s glasom užaljenega človeka: «Ves, nocoj se je naš firer oženil. Tisti hip sem bil menda oddeti bešast, ker sva se oba zakrohotala. Tedaj se je jega zasijal izza zavese strogi glas mojega načelnika: «Kaj pa vam je? Ali ste anoreli, da se smejete urkovnemu poglavarju države? Ko je potem Krebe za nekaj časa prišel k nam, mu je Bernd povedal nekatere podrobnosti.

Zenska, s katero se je Hitler po 3 letih prijateljstva poročil, je bila Eva Braun. V svojo sramoto mora priznati, da do tistega trenutka sploh nisem vedel za to zensko in da je nisem nikoli videl, čeprav je bila tudi ona ves čas v firerjevem zaklonišču. Bila je hči obrtnika iz Münchena, stara okrog 35 let. Hitler se je seznanil z njo, ko je delala kot pomočnica pri njegovem osebnem fotografu profesorju Hoffmannu. Od trenutka, ko je prišel Hitler na krmilo, tj. tja do vojne je pripadal Hoffmann njegovi najbližji okolici. Svojo kćerko je omočil s Baldurom von Schirachom in z svojega prijateljstva s Hitlerjem je znal kovati masne dobčke. Samo njegov monopol na vse Hitlerjeve fotografije mu je doneslo milijone. Leta 1942 je moral Eva kot prva Hoffmannova laborantka spremljati Hitlerja na vseh njegovih propagandističnih polovanjih: takrat sta se tudi zamerila. Bernd ni mogel odgovoriti na moje vprašanje, kako to, da javnost sploh ni ničesar vedela o tej, kakor vse kaže, veliki ljubici. Ko je postal Hitler

Hitlerjevi zadnji dnevi

HITLER SE OŽENI - TISOČI RANJENCEV UMIRAJO OD ŽEJE NEKAJ METROV
ODDALJENI OD NACISTIČNIH VALPTOV, KI SE VTAPLJAJO V ALKOHOLU

Leta 1933 kancelar rafša, je baje rekel: «To je najhujši trenutek v mojem življenju.

Vesti, ki so prihajale iz mesta, so bile dedalje strašnejše. Zene, otroci, starci in ranjeni vojaki so morali maloše osem dni nehotoma čepeti v svojih kletah v središču mesta. Zeja je hujska od lakote. Ze več dni ni vode. Razen tega divjajo požari kar naprej, dim prodira v kleti, vroče aprilske sonce pripeka. Civilne in vojaške bolnišnice in zaklonišča so že zdavnaj prenapolnjena s ranjenci. Na postajaških pod-

vali se med borbo. Naš sedanji položaj je bil neudržen. V svoj pogovor smo bili seveda tako, da nismo niti opazili, da se nam je približal Bohrmann in začel prisluškovati. Stopil je med nas, položil pokroviteljsko Freilagu in meni roke na ramo ter jel govoriti o Wenkovih četah in skorajni osvoboditvi Berlina. Potem pa je pripomnil s svojim običajnim tonom lažnega patosa: «V svoji vdanosti firerju preživljate z njim nohujše trenutke; ta borba bo kmalu zmagovalno končana in zavleči boste visoke položaje v drža-

rocal približno tole: Wenkova armada je tako po svojem moštvu, kakor tudi po svoji tehnični prešibici celo, da bi obdržala sektor južno od Potsdama, ki ga je v trgala sovražnik, kaj se, da bi se prebila do središča Berlina. Bertinska posadka je v tem trenutku še toliko močna, da bi se prebila proti jugozapadu, kjer bi se združila z Wenkovo armado. «Firer, je nadaljeval Weiding, s svojim življenjem jamčim, da pride živa in zdravi iz Berlina. Telo se bo lahko glavno mesto izognilo končni borbi za uničenje. Toda Hitler je to odklonil. Drug dan, ko je predlagal Azmann ist in ko je jamčil z življenjem nekoga člana «Hitlerjugenda», da bo imel firer varno spremstvo, je Hitler ta predlog zavražal.

Zamena angleške policije z rusko v mednarodni coni Dunaja. Politični svetovalec generala Kursova pregleduje britanske čete.

Po pogovoru o tem, da od Wenka ni mogoče več pričakovati pomoči in da se Hitler neče umakniti iz Berlina, je zavlodala v zaklonišču taka atmosfera, kakor da se bliža «koniec sveta». Vsakdo si je pričadel zadržati svoj obup s alkoholom. Na mizo je prišlo najboljšo vino, kjerji in delikatese. Ranjenci, ki so ležali po kletih in prostorih podzemeljske železnice, si niso imeli s čim ušiti lakote in seje, čeprav so bili nekateri izmed njih oddaljeni od nas samo nekaj metrov, na podzemeljskih postajaških Potsdamskega trga, tu pri nas pa se je razlivalo vino.

zemejske železnice leži na sto tisoče ranjenih vojakov in prebivalcev mesta.

Prebivalci zaklonišča so zabeli znova upati. Ob 10.30 je prišel pri radiogram od armade generala Wenka. Njeni prednji odredi so prispeli do kraja Ferch pri jezuru Schutelooh, severozahodno od Potsdama. Tako je bila vzpostavljena zveza s korpusom generala Reimanna, ki je še operiral v Potsdamu, in ustavljene so bile združene sile Rusov, ki so se bile prebile od juga na področje zapadno od Berlina. Zdaj se je govorilo samo še o skorajnji osvoboditvi, ki jo bodo prinesle čete generala Wenka. To delo okrog Potsdama, seveda, ni bilo o stihih sovražnikovih juriših a boka, od Bielskih klanik. Zvečer, ko se je pokazalo, da Wenk sploh ni prišel naprej, maver je poročal samo o hudih obrambnih borbah, je postalo večini jasno, da so njegove sile prešibke, da bi se mogle prebiti do državne pisarne. Dobre volje je bilo ko- neke, mnogi so začeli obupati.

«Pred desetimi meseci sem se v ognju idealizma lotil s svo energijo izpolnjevanja svojih sedanjih nalog. Moj cilj je bil vedno harmonija med nacionalistično stranko in obojeznimi silami. V tem sem bil tako daleč, da sem se ločil od svojih tovarišev v vojski. (Se nadaljuje)

«Zvečer je dobil komendant Berlina dovoljenje, da pride k Hitlerju poročati. Bohrmann, Krebe in Burdorf so stali za Hitlerjem ta čas, ko je Weiding po-

IZSLA JE NOVA IZDAJA
ZNANE KLEINMAYERJEVE
PRIROČNE SLOVNIC
ITALIJANSKEGA JEZIKA
Dobi se v knjigarni in papirnici
STOKA
Trst - ul. Milano 37 - Trst
Dobili smo NOVE SLOVENSKE
IN HRVASKE KNJIGE.

MIZARJI! MIZARJI!
DESKE SMREKOVE
in macesnove, trde vrste lesa,
vezane plošče raznih debelin.
CALEA - Viale Sonnino št. 24
Telefon 90-441

Singer šivalni stroj
popolnoma nov za 12.000 lir,
drugi pogreznjiv, prodam. Sprejemam vsakovrstna popravila
s popolnim jamstvom po zelo
ugodni ceni.
Coslovich, Trst, ul. Manzoni 4

TRGOVINA JESTVIN
AVGUST ŠČUKA
TRST, ul. Commerciale št. 96

ZAKONSKE SPALNICE
lastne izdelave prodam po najnižjih cenah. Trst, ul. Giustiniana 37
Pohištvo Lepri

BDU
šiva, veze, krpa, obšiva
luknje, prišije gumbe
in čipke brez okvira.
PLETILNI STROJI DUBIED.
Tullio Natale
TRST
Ul. C. Battisti 12, tel. 6533
Podružnica v TRZICU
Korzo

ADVOKAT
Dr. JOSIP FERFOLIA
je začel zopet poslovati
v ul. F. FILZI 17 - Tel. 5907
TRST

BOR
Lesna veletrgovina v KOPRU sprejme

KNJIGOVODJO
SALDAKONTISTA, PRIMANOTISTA
IN LESNEGA MANIPULANTA

Podjetje Švara
Elektromehanična delavnica
za avtomobile in motocikle
TRST
ul. G. G. št. 28, tel. 29-395

Modra galica, žveplo
Vse kmetijske potrebščine
Kmetijska nabavna in prodajna zadruga
z o. j. v TRSTU
Urad in skladišče: ULICA U. FOSCOLO št. 1 - Tel. 94-386.
Poslovalnica v TRSTU: ul. S. Mercadante št. 4 - Tel. 88-19.
Poslovalnica v MILJAH: ulica Mazzini št. 1.
CENE UGODNE
SVOJI K SVOJIM!

Ravnokar nam je dospela
NOVA POŠILJKA
najmodernejših ženskih, moških in otroških
ČEVLJEV v veliki izbiri
TREVISAN - Trst, ul. Vasari 10 - **TREVISAN**

SVETI RIBE IN KOZAR-
CIKE DOMACEGA VINA DO-
BITE SMO V GOSTILNI
pri Jožetu
TRST (Barkovlje)
BOVED št. 48

KINO NA OPČINAH
predvaja v NEDELJO in PO-
NEDELJEK 9. in 10. t. m.
jugoslovanski film . . .
V TOREK sledi živahen film
V SREDO in ČETRTEK glo-
bokochovski film . . .
V SOBOTO pa pretresljiva
drama . . .

KINO V NABREŽINI
Predvaja samo danes ob 17
in 21 v lezeznimv. film . . .
Za bliskovite praznike, v SO-
BOTO in PONEDELJEK je
na programu veliki barvani
film . . .

Knjiga džungle

IVAN DOLES SEDLAR
IZDELUJE KONJSKO OPREMO, AKTOVKE, TORBE-
CE. SPREJME TUDI V POPRAVILO V TEJ STROKI
CENE ZELO UGODNE
TRST, ulica G. Gozzi, (vogal ul. Pauliana blizu postaje)

To ljudstvo bo živelo
DIVJI ZAPAD
TA ZEMLJA JE MOJA
Sužnja greha

Usodna dolina
Za bliskovite praznike, v SO-
BOTO in PONEDELJEK je
na programu veliki barvani
film . . .

Knjiga džungle

Knjiga džungle

Knjiga džungle

Knjiga džungle